До:

Г-н Станимир Минков

Министерски съвет

Портал за обществени консултации

СТАНОВИЩЕ

от Солидарен кръг “Не си сам(А)”, подкрепени от СНЦ “Орион - Грижа за Лидери и Авторитети” (Орион грид)

по проект за ПМС за приемане на Правилник за устройството, организацията и дейността на Националния съвет за защита от домашно насилие, публикуван за обществено консултиране на 21.09.2023 г. на https://strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=7836&fbclid=IwAR3iLJSekG54tdcW0Wj4vq9v2MF72R5UpFdZ7xpPKN42EKKmFw4PKtsqB6I

Солидарен кръг “Не си сам(А)” е неформална група за взаимопомощ на оцелели от джендърно насилие, погрешно превеждано на български език като “насилие основано на пола”, не малка част от които и с професионална експертиза по темата. “Орион - Грижа за Лидери и Авторитети” е неправителствена организация в обществена полза на професионалисти с развойна дейност в сферата на хуманитарните и обществените науки. Орион грид подкрепя носители на демократичния импулс, каквито са и самоорганизираните колективи на оцелели от насилие. Същевременно, организацията работи за адресирането на най-значимите пукнатини в обществено-политическото пространство, включително темата за насилието и особено джендърното насилие.

С настоящето становище, бихме искали да подчертаем важността на включване перспективата на пострадалите, особено образованите оцелели, които са преодолели психологическата травма и са канализирали и интегрирали опита си - както в разработването на проекта за ПМС, така и в реализирането на цялостна система за превенция и противодействие на джендърното насилие и домашното насилие, и за подкрепа и закрила на жертвите, пострадалите, оцелелите и еманципиралите се.

Приветстваме скорошните усилия да се разработи такава система в Република България.

Формулирахме следните **общи възражения и предложения** към тях:

1. Всяко усилие по посока справяне с домашното насилие следва да отчита факта, че то се дефинира и категоризира официално (вкл. в социалните науки и от европейските институции) като един от всички видове gender-based violence (джендърно насилие), а това изисква коректен превод и разясняване на международния термин. Тоест, нужно е да се отчита общият корен на тези видове насилие не в дома и в “пола” (sex), а във властовите динамики и неравенствата, свързани с различните родови, междупоколенчески, романтични и сексуални взаимоотношения, роли и и идентичности (gender).
2. В този смисъл, домашното насилие е феномен, който е неразривно свързан с концепцията за джендърното насилие, поради което ЕС предвижда мерки за борбата с домашното насилие като част от широката рамка от мерки за изкореняване на джендърното насилие и постигане на равенство, при това с отчитане пресечността на различните

нива на неравнопоставеност - етнос, увреждания, бедност, бездомничество, бежански статут и пр.

3. Категорично не сме съгласни, че “Проектът на ПМС не съдържа разпоредби и транспониращи актове на Европейския съюз, поради което не се налага справка за съответствие с европейското право”. Проектът на ПМС следва да бъде съобразен с актовете на ЕС и ООН, които касаят темата за джендърното насилие и домашното насилие и разработването на такива системи на национално равнище. Съответно Съветът следва да е по “джендърно и домашно насилие”.
4. Настояваме да се включи обучение за парламентаристи и за членовете и секретариата на Съвета по темата за джендърното и домашното насилие със стриктна процедура за оценка капацитета и легитимността на обучителите. Работата по тези теми изисква сериозно ниво на съответно специализирано обучение и образование, за която не са достатъчни просто научните титли.

Формулирахме следните **възражения по Постановлението и предложения** към тях:

По д) организира поддържането и развиването на национална телефонна линия за помощ на лица, пострадали от домашно насилие, и на лица в риск.
Настояваме Националната телефонна линия да е услуга предоставяна независимо от граждански организации, както в последните 25 години. Ролята на намеса и достъп на държавата до силно сензитивна информация за личния живот на гражданите е изключително проблематична, особено предвид, че проблемът е труден за дефиниране. Както и досега, гражданите трябва да могат да се обаждат при съмнения, неувереност, за

споделяне и едва при доказан в такъв разговор риск и непосредствена опасност, да се случва насочване към държавни органи - както до момента към 112, като екипите на линия 112 следва да бъдат обучени да реагират адекватно. Друг проблем, който трябва да се отчете е и недоверието на гражданите към държавните институции, което би стеснило възможностите за търсене на помощ.

Наблюдаваме несвойствени функции:

по ж) изпълнява функциите на секретариат на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси;

по д) изпълнява функциите на секретариат на Съвета за развитие на гражданското общество.

При включване на джендърното насилие, наред с домашното насилие, за да върши качествено работата си, тази структура ще има достатъчно ангажименти, на първо място дори само членовете и служителите да се обучат, така че да не върши работата и на други държавни структури.

Формулирахме следните **възражения по Правилника и предложения** към тях:

по т. 6. “създава и поддържа национална информационна система за случаите на домашно насилие, осъществени на територията на страната, или по отношение на български граждани в чужбина, които са потърсили помощ и подкрепа”.

Категорично съществува риск такава национална информационна система да се превърне в картотекиране жертвите на насилие и да наруши правото на неприкосновеност на личния живот. Това е и

изключително сензитивна и дори стигматизираща информация, която както вече станахме свидетели с изтичането на данни от НАП на този етап на развитие на технологиите не може да се съхранява защитено. Това следва да се разграничи от събирането на подробна анонимна статистика.

По т 16. “одобрява програмите за обучение на служители за изпълнение на функции във връзка с превенцията и защитата от домашното насилие”

Държавният апарат към момента <u>не</u> разполага с подготвени и обучени кадри, които да изпълняват тази функция и следва първо да се обучат. Мониторинговото изследване, проведено през 2021 г. от СНЦ “Орион - Грижа за Лидери и Авторитети” категорично показва, че анкетираните професионалисти, активисти, пострадали и близки на пострадали са склонни да смятат, че този капацитет е в НПО сектора.

По т 17. поддържа и развива национална телефонна линия за помощ на лица, пострадали от домашно насилие, и на лица в риск

Вж по-горе.

По (3) “Членове на Националния съвет са…:”

Да се добави “минимум двама представители на гражданското общество по темата на ротационен принцип, с фокус организации на пострадали” и съответно да се предвиди отпадане на условието за предхождаща регистрация на кандидатстващите организации.

И допълнително предложение:

Финансира и организира междусекторни работни срещи, включващи представители на съответните институции, НПО, активисти, пострадали и техните близки.

Надяваме се становището ни да бъде отразено в цялост.

С уважение,

Солидарен кръг за взаимопомощ

срещу джендърното насилие “Не си сам(А)”,

СНЦ “Орион - Грижа за Лидери и Авторитети”